

Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv.
Legal Studies, 2022; 1 (120): 36-39
УДК 343.211.3:004.738.5: 681.3.06
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2022/1.120-7>

ISSN 1728-2195
© Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Publishing center "Kyiv University", 2022

О. Заярний, д-р юрид. наук, проф.
ORCID ID: 0000-0003-4549-7201

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У ВІДНОСИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Досліджено особливості застосування передбачених законодавством України способів захисту інформаційних прав фізичних осіб від порушень, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту, розроблено шляхи удосконалення цих способів з урахуванням вимог законодавства Європейського Союзу. Визначено юридичні властивості технологій штучного інтелекту, з'ясовано їхній вплив на обрання способів захисту, відповідних характеру порушених інформаційних прав.

Виокремлено та досліджено основні напрями удосконалення закріпленої в нормах законодавства України системи способів захисту інформаційних прав фізичних осіб у відносинах, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту, формулювання на цій основі окремих рекомендацій з удосконалення національного законодавства України у цій сфері правового регулювання. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у зв'язку із застосуванням способів захисту інформаційних прав фізичних осіб, порушених внаслідок неправомірного застосування технологій штучного інтелекту у різних сферах суспільного життя. Застосовано загальнонаукові методи пізнання: діалектичний, системно-структурний, нормально-логічний, а також спеціальні методи: історичний, порівняльно-правовий, соціологічний тощо.

За результатами проведеного дослідження запропоновано систему спеціальних способів захисту інформаційних прав фізичних осіб від порушень, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту, проаналізовано підстави їхнього застосування. Водночас запропоновано шляхи удосконалення застосування загальних способів захисту прав людини, закріплених у ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства та ст. 16 Цивільного кодексу України з урахуванням протиправних наслідків застосування технологій штучного інтелекту. У висновках сформульовано рекомендації щодо напрямів удосконалення законодавства України, нормами якого визначено механізм захисту інформаційних прав людини. Крім цього, розроблено окремі рекомендації щодо поновлення інформаційних прав фізичних осіб, які зазнають порушення у зв'язку із застосуванням технологій штучного інтелекту.

Ключові слова: захист інформаційних прав, інформаційне правопорушення, інформаційні права, технології штучного інтелекту, фізична особа.

Вступ. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій, частиною яких є технології штучного інтелекту, в різні сфери суспільного життя є невід'ємною складовою розвитку соціально-економічної, науково-технічної, оборонної, правової й іншої діяльності [1].

Як одна з найбільш проривних і перспективних технологій, штучний інтелект, як об'єкт інформаційно-правового регулювання, обумовив для законотворчої і правозастосовної діяльності нові завдання. Їхній вияв головним чином спричинений самою суттю, властивостями й умовами застосування штучного інтелекту, існуванням спеціальних ризиків, пов'язаних із цією технологією.

Водночас розвиток зазначених технологій зумовлює істотні зміни в усіх сферах суспільного життя, які відчувають не лише багато професій, але й видів суспільної діяльності [2, с. 364].

Зазначена тенденція істотно позначилася на реалізації сучасного механізму захисту інформаційних прав фізичних осіб.

Постановка проблеми. Здатність технологій штучного інтелекту до відтворення окремих елементів людської поведінки, забезпечення підтримки ухвалення юридично значущих рішень, експертної оцінки юридичних фактів [2, с. 364], істотно ускладнила або зробила неможливим застосування традиційних способів захисту інформаційних прав фізичної особи.

Окрім цього, в останні роки в юридичній літературі загострилася дискусія щодо юридичної спрямованості способів захисту інформаційних прав, тобто, до кого мають застосовувати відповідні інструменти – носіїв технологій штучного інтелекту (роботів, інформаційних систем) чи їхніх власників або розпорядників [3, с. 187].

Усе це вказує на безумовний науковий інтерес до порушеної проблематики та її актуальність для сучасного механізму захисту інформаційних прав фізичних осіб.

Окреслена проблематика була предметом дослідження таких учених-правників і практиків, як: Д. Аллейн, О. Баранов, А. Кастільо, Р. Лінес, Д. Міятович, П. Морхат, Н. Неваєнс, У. Пагалалло, Н. Петіт та ін.

Проте, незважаючи на дедалі більший інтерес до проблематики правового застосування технологій штучного інтелекту, натепер залишається багато проблем, що вимагають доктринальної розробки і законодавчого забезпечення.

Метою статті є виокремлення та дослідження основних напрямів удосконалення закріпленої в нормах законодавства України системи способів захисту інформаційних прав фізичних осіб у відносинах, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту, формулювання на цій основі окремих рекомендацій з удосконалення національного законодавства України у цій сфері правового регулювання.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають у зв'язку із застосуванням способів захисту інформаційних прав фізичних осіб, порушених внаслідок неправомірного застосування технологій штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя.

У процесі підготовки статті застосовано загальнонаукові методи пізнання: діалектичний, системно-структурний, нормально-логічний, а також спеціальні методи: історичний, порівняльно-правовий, соціологічний тощо.

Виклад основного матеріалу. Першим поштовхом для вивчення штучного інтелекту стала сформована А. Тюрінгом теза, відповідно до якої за наявності необхідної комп'ютерної програми можна зімітувати будь-яку

логіку мислення, тим самим замінивши її дії, які вважалися непридатними для виконання машиною, на ті, які б могла виконати машина [4, с. 60].

Через деякий час науковці почали розглядати поряд із технічними і філософські аспекти штучного інтелекту, де основним питанням стало: "Чи здатна машина мислити?" [5, с. 434]. Мається на увазі мислити так само як і людина.

А. Тюрінг щодо цієї проблеми вважав: "У майбутньому комп'ютери будуть здатні до наслідування поведінки людини, копіювати її настільки, щоб увести в оману справжнього індивіда" [4, с. 59]. Саме тут гостро постає проблема розуміння природи людини. Прибічники механічних теорій у філософії стверджують, що тварини, як і будь-які інші істоти – це складний механізм [6, с. 65].

Іншими словами, штучний інтелект має бути уподібненням людського розуму і філософські науки розкривають суть штучного інтелекту через категорію людини. Завдяки такому порівнянню із людиною і її інтелектом зумовлюється значна різносторонність явища штучного інтелекту.

Академік В. Глушков оперував поняттям штучний розум, у яке закладав штучно створені системи довільної природи, призначені розв'язувати складні задачі широкого класу. Крім того, штучний розум використовують для позначення технічних систем, які реалізують операції сприйняття, зберігання й переробки інформації і формують на цій основі доцільну поведінку в широкому класі середовищ [7, с. 569].

Останнім часом як синонім технологіям штучного інтелекту почали використовувати термін когнітивні технології. Надбаннями ж тривалих вивчень технологій штучного інтелекту стали такі їхні сучасні визначення:

- Штучний інтелект – це виділення центральним механізмом перебору й розгляд механізму створення понять і системи класифікацій у їхній пам'яті (Є. Хант); організація знань про світ з використанням спеціалізованих структур, що відображають реальні зв'язки та відношення між предметами і явищами в зовнішньому середовищі (П. Вінстон) [8, с. 21].

- Штучний інтелект – функціональні можливості електронно-обчислювальних машин розв'язувати типові для людини задачі з метою підвищення ефективності здійснення різних форм інтелектуальної (творчої) діяльності [9, с. 34].

Перше визначення сформульовано представниками точних наук й корелюється з питанням "Як функціонує штучний інтелект?", друге – представниками філософських учень і відповідає на питання "Чи здатна машина мислити?".

У науковій літературі прийнято виділяти два рівні еволюції штучного інтелекту, у фундамент яких покладено співвідношення природного та штучного інтелекту:

- абсолютний (або сильний) штучний інтелект – повний аналог природного інтелекту [10, с. 12]. Це стадія когнітивного розвитку технологій штучного інтелекту, коли програма або машина отримує самосвідомість, співчуття оточуючим, здатність розв'язувати задачі і робити судження в умовах невизначеності, інші високі аспекти природного інтелекту;

- неабсолютний (або слабкий) штучний інтелект – не володіє всім спектром когнітивних можливостей природного інтелекту. Здатен виконувати складні мисленні операції в межах закритої системи знань або на виконання наперед передбачених завдань.

Перспективи створення сильного штучного інтелекту викликають жваву дискусію в науковій спільноті. В основу своїх доводів противники завжди закладають тве-

рдження про нездатність робота усвідомлювати власні дії, тільки підкорюючись зводу правил (комп'ютерній програмі). Х. Дрейфус упевнений, що поведінка людини залежить від інтерпретації конкретної ситуації, тому під час імітації мислення машиною виникає процес нескінченного звернення до правил, масив яких неможливо прописати у вихідному коді [11, с. 202].

Дж. Сірл висловлював схоже припущення: механічне відтворення закладених алгоритмів не породжує здібностей мислити [12, с. 21]. Крім того, станом на теперішній час дослідниками не створено нічого подібного на абсолютний штучний інтелект. Також не доведено на експериментальному рівні здатність машини набути будь-яких виявів свідомості.

Саме неабсолютний штучний інтелект нині є об'єктом інформаційно-правового регулювання.

У наш час сфера застосування технологій штучного інтелекту постійно розширюється, так само як і зростає коло завдань, для виконання яких застосовують цю технологію.

Штучний інтелект використовують, насамперед, для виконання одноманітних повторюваних завдань, обробки значних обсягів даних, проведення статистичного аналізу, генерування зразків документів, аналізу й моделювання поведінки визначеного кола об'єктів спостереження, заміни роботи людини на окремих напрямках діяльності, таких як надання окремих адміністративних, консультативних послуг, узагальнення інформації тощо.

Поділяючи систему способів захисту прав фізичної особи на публічно-правові (ч. 1 ст. 5 Кодексу адміністративного судочинства України від 06.07.2005 в ред. Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII) [13] та приватно-правові (ст. 16 Цивільного кодексу України від 16.01.2003 року № 435-IV [14], чинне законодавство України не завжди охоплює механізмом правового захисту увесь комплекс суб'єктивних прав. Зазначене твердження значною мірою є актуальним саме щодо інформаційних прав, передусім пов'язаних із забезпеченням невторчання в особисте сімейне життя, доступом до публічної інформації, свободою думки та слова, на об'єкти інтелектуальної власності. У взаємозв'язку із функціональними властивостями технологій штучного інтелекту ці й багато інших інформаційних прав фізичної особи піддаються істотним порушенням з боку розробників, постачальників чи володільців відповідних технологій.

Звертаючи увагу на окреслений конфлікт між технологіями штучного інтелекту й інформаційними правами людини, комісар Ради Європи з прав людини Д. Міятович у своїй доповіді "Захист прав людини в епоху штучного інтелекту", опублікованій у м. Страсбург (Франція) 3 липня 2018 р. робить важливе застереження. Його суть полягає в такому: "... Якщо штучний інтелект почне відігравати занадто велику роль у житті людини, що передбачає виявлення повторюваних алгоритмів поведінки, то це може обернутися проти користувачів, призвести до несправедливості, а також до обмежень прав людини. Проблема ускладнюється відсутністю прозорості, підзвітності й інформації про те, як ці системи влаштовані, як вони функціонують і в якому напрямі можуть розвиватися в майбутньому. Ми повідомляємо інформацію про своє здоров'я, політичні переконання, сімейне життя, навіть не знаючи, хто користуватиметься цими даними, з якою метою і яким чином", – зазначає Д. Міятович [15].

Розвиток поглядів комісара Ради Європи з прав людини щодо впливу технологій штучного інтелекту на забезпечення захисту інформаційних прав фізичної

особи дозволяє нам виокремити три основні напрями удосконалення існуючої системи способів захисту відповідної категорії прав людини у сфері використання технологій штучного інтелекту: інструментарний, юридичний та етичний.

Перші два із зазначених напрямів удосконалення способів захисту інформаційних прав за своєю суттю є юридичними, тоді як останній напрям – етичним (морально-психологічним).

На наш погляд, інструментарний (матеріально-правовий) напрям має виявлятися як у нормативному і правозастосовному розширенні наявної в нормах законодавства України системи способів захисту інформаційних прав фізичної особи, так і закріпленні нових способів впливу на порушників відповідної категорії прав фізичної особи, безпосередньо пов'язаних зі сферою застосування технологій штучного інтелекту. У першому випадку йдеться про застосування судом таких способів захисту інформаційних прав, як:

- заборона вчинення певних дій (застосування технологій штучного інтелекту для обробки інформації про фізичну особу або з метою надання публічних послуг);
- зобов'язання вчинити певні дії, зокрема забезпечити прозорість алгоритму під час ухвалення рішень технологіями штучного інтелекту й альтернативні способи надання публічних послуг без застосування технологій штучного інтелекту та припинити подальшу експлуатацію технологій штучного інтелекту;
- визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, прийнятих з використанням відповідних інформаційних технологій;
- одностороння відмова від виконання зобов'язань тощо.

Щодо спеціальних способів захисту інформаційних прав фізичної особи у сфері застосування технологій штучного інтелекту, то їхнє закріплення, на нашу думку, слід здійснювати на рівні норм окремих законів України, якими регулюються однорідні суспільні відносини у сфері застосування технологій штучного інтелекту. У значенні прикладів відповідної категорії способів захисту інформаційних прав, серед іншого, можна вказати на встановлення додаткових гарантій недискримінації прав споживачів продукції, що надається з використанням технологій штучного інтелекту, встановлення суми заздалегідь погоджених збитків, право на відшкодування яких буде мати носій суб'єктивних інформаційних прав, визначення обов'язків для володільців технологій штучного інтелекту використовувати технології лише з відкритим програмним кодом, встановлення меж допустимої обробки інформації про фізичну особу тощо.

Процесуальний (судовий) напрям удосконалення системи способів захисту інформаційних прав фізичної особи полягає не лише у визначенні предметної юрисдикції спорів, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту в інформаційних відносинах, але й із визначенням категорій судів, яким будуть підсудні відповідні категорії справ. Аналіз національного законодавчого підходу до визначення змісту критеріїв, що формують основу процесуального напрямку удосконалення способів захисту інформаційних прав фізичної особи у процесі застосування технологій штучного інтелекту, вказує на відсутність спеціального процесуального регулювання відповідного кола проблемних питань. Аналіз уже наявних у світовій практиці окремих процесуальних норм щодо порушених питань вказує на те, що законодавство зарубіжних держав виходить переважно з виключної підсудності справ, пов'язаних із застосуванням технологій штучного інтелекту стосовно

фізичних осіб – за місцем їхнього постійного проживання у приватно-правових спорах та за юридичною адресою місця знаходження суб'єкта владних повноважень. Щодо суб'єктів господарювання, підсудність справ, пов'язаних із захистом інформаційних прав у сфері застосування технологій штучного інтелекту, переважно визначають як альтернативну – за вибором сторін спору.

На наш погляд, зазначені нормативні підходи до визначення підвідомчості та підсудності справ, пов'язаних із захистом інформаційних прав фізичної особи у сфері застосування технологій штучного інтелекту, є обґрунтованими і можуть бути покладені в основу процесуального напрямку удосконалення відповідного правового механізму в Україні.

Нині одним із найбільш розроблених і практично реалізованих у світовій практиці використання технологій штучного інтелекту є етичний напрям забезпечення захисту інформаційних прав фізичної особи. У його основі перебувають внесені до актів м'якого права етичні норми та принципи, що містять адресовані розробникам або постачальникам вимоги із забезпечення дотримання інформаційних прав фізичної особи, заклики до недискримінації за ознаками застосування технологій штучного інтелекту чи відмови від їхнього застосування.

Зокрема, згідно з п. 10, 11 та 13 Азеломарських принципів штучного інтелекту, схвалених у січні 2017 р. на конференції "Beneficial AI 2017", що проходила в США (Каліфорнія), високоавтономні системи штучного інтелекту мають проєктувати так, щоб їхні цілі і поведінка узгоджувалися з людськими цінностями в усіх аспектах їхньої роботи, були сумісними з ідеалами людської гідності, прав, свобод і культурної різноманітності.

Водночас у п. 13 згаданого документа зазначено, що застосування штучного інтелекту до особистих даних не має необґрунтовано обмежувати реальну або сприйману свободу людей [16].

Отже, етичний напрям удосконалення способів захисту інформаційних прав фізичної особи у сфері застосування технологій штучного інтелекту виявляється через встановлення етичних вимог і професійних обмежень у застосуванні відповідних технологій у контексті дотримання прав людини.

З метою забезпечення подальшої практичної реалізації принципів і норм використання технологій штучного інтелекту в різних сферах суспільного життя, запобігання ризиків, пов'язаних з їхнім використанням і розробкою, формування системи надійних міжнародних юридичних гарантій захисту прав споживачів послуг, що надаються на основі алгоритмів машинного навчання, міністрами економічного розвитку держав – членів G-20 8 липня на міжнародному саміті держав – членів G-20 у м. Цукобе (Японія) було зроблено спільну заяву. Основна теза цієї заяви полягає в тому, що: "Для підвищення довіри до технологій штучного інтелекту і повної реалізації їхнього потенціалу необхідно, щоб у центрі використання штучного інтелекту стояла людина" [17].

Зазначена теза є цементуючою для усіх напрямів удосконалення способів захисту інформаційних прав фізичної особи у сфері застосування технологій штучного інтелекту. Її практична реалізація надає правам і свободам людини, зокрема й інформаційним, змістоворядового значення правотворчій і правозастосовній діяльності держави.

Висновки. Дослідження проблематики удосконалення способів захисту інформаційних прав фізичної особи у сфері застосування технологій штучного інтелекту показало, що нині їхнє розв'язання перебуває не лише у площині удосконалення норм процесуального законо-

давства України, але й у сфері розвитку судової практики усіх юрисдикцій. Поряд із законодавчим закріпленням спеціальних способів захисту інформаційних прав фізичної особи, що враховують функціональні особливості технологій штучного інтелекту, важливо також на рівні правозастосування розширити зміст уже наявних публічно-правових і приватно-правових способів захисту суб'єктивних прав відповідно до можливого протиправного впливу на поведінку учасників інформаційних відносин.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1556-р. (ред. від 02.12.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80/print> (дата звернення: 14.01.2022).
2. Zaiarnyi O. Directions for improving the legal liability of medical organizations for artificial intelligence systems application. *Medicine and Law*. 2018. Vol. 37. № 2. P. 363–382. URL: https://heinonline.org/hol-cgi-bin/get_pdf.cgi?handle=hein.journals/mlv37§ion=30 (дата звернення: 14.01.2022).
3. Морхат П.М. Искусственный интеллект: правовой взгляд : монография. Москва : Буки Веди, 2017. 258 с.
4. Turing A.M. Systems of Logic Based on Ordinals : diss. ... PhD : presented in 1938, May / Turing Alan Mathison. 183 p. (in English).
5. Turing A. Computing Machinery and Intelligence. *Mind*. 1950. № 49. P. 431–438.
6. Декарт Р. Сочинения : в 2 т. / пер. с лат. и франц. Т. 1 / сост., ред., вступ. ст. В.В. Соколова. Москва : Мысль, 1989. 481 с.
7. Енциклопедія кібернетики : у 2 т. / відп. ред. В.М. Глушков. Т. 2 (М-Я). Київ : Головна редакція української радянської енциклопедії, 1973. 726 с.
8. Системи штучного інтелекту : навч. посіб. / КНУТШ. Київ : Київський університет, 2000. 218 с.
9. Бостром Н. Искусственный интеллект. Этапы. Угрозы. Стратегии / пер. с англ. С. Филина. Москва : Манн, Иванов, Фербер, 2016. 420 с.
10. Швирков О.І. Проблема штучного інтелекту і лідиновимірність штучних інтелектуальних систем : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.09 / КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, 2006. 23 с.
11. Dreyfus H.L. What Computers Can't Do: A Critique of Artificial Reason. New York : Harper & Row, 1972. 382 p.
12. Searle J.R. Is the Brain's Mind a Computer Program? *Scientific American*. 1990. No 262 (1). 416 p.
13. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005. в ред. закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. *Голос України*. 28.11.2017. № 221/222.
14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
15. Міятович Д. Доповідь Комісара Ради Європи з прав людини: "Захист прав людини в епоху штучного інтелекту". Страсбург (Франція) 03 липня 2018 р. URL: <https://www.coe.int/tu/web/commissioner/-/safeguarding-human-rights-in-the-era-of-artificial-intelligence#main-content> (дата звернення: 14.01.2022).
16. Asilomar AI Principles. URL: <https://futureoflife.org/ai-principles/> (дата звернення: 14.01.2022).
17. Спільна заява міністрів економічного розвитку держав – членів G-20 щодо подальшого застосування штучного інтелекту. Цукобе (Японія). 8 липня 2019. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1805849-krayinigi20-pogodili-printsipi-povodzhennya-z-shtuchnim-intelektom> (дата звернення: 14.01.2022).

References

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku shtuchnoho intelektu v Ukraini: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.12.2020 roku № 1556-r. (Redaktsiia vid 02.12.2020 roku) [On approval of the Concept of development of artificial intelligence in Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.12.2020 № 1556-r. (Edited on December 2, 2020)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80/print> (in Ukrainian).
2. Zaiarnyi, O. (2018). Directions for improving the legal liability of medical organizations for artificial intelligence systems application. *Medicine and Law*. Vol.37. №2. P.363-382. URL: https://heinonline.org/hol-cgi-bin/get_pdf.cgi?handle=hein.journals/mlv37§ion=30 (in English).
3. Morkhat P.M. Yskusstvennyi yntellekt: pravovoi vzgliad: monohrafyia [Artificial intelligence: a legal view: a monograph]. Moskva: Buky Vedy, 2017. 258 s. (in Russian).
4. Turing A.M. (1938). Systems of Logic Based on Ordinals [Text] diss. ... PhD : presented in 1938, May / Turing Alan Mathison. 183 p. (in English).
5. Turing A. (1950). Computing Machinery and Intelligence. *Mind*. № 49. P. 431-438 (in English).
6. Dekart, R. (1989). Sochyneniya v 2t. [Essays in 2 vols]: Per. s lat. y frants. T. 1 / [sost., red., vstup. st. V.V. Sokolova]. M. Mysl. 481 c. (in Russian).
7. Entsyklopediia kibernetiky [Encyclopedia of Cybernetics] / Vidpov. red. Hlushkov V.M. T.2 (M-Ya). K.: Holovna redaktsiia ukrainskoi radianskoi entsyklopedii, 1973. 726 c. (in Ukrainian).
8. Systemy shtuchnoho intelektu [Artificial intelligence systems] : Navchalnyi posibnyk / KNTUSh. Kyiv : Kyivskiy universytet, 2000. 218 c. (in Ukrainian).
9. Bostrom, Nyk. (2016). Yskusstvennyi yntellekt. Etapy. Uhrozy. Stratehy. [Artificial intelligence. Stages. Threats. Strategies.]: per. S anhl. S. Fylyna. M.: Mann, Yvanov, Ferber, 420 c. (in Russian).
10. Shvyrkov, O. I. (2006). Problema shtuchnoho intelektu i liudynovymirnist shtuchnykh intelektualnykh system [The problem of artificial intelligence and human dimension of artificial intelligent systems] : avtoref. dys ... kand. filoz. nauk : 09.00.09 / KNU imeni Tarasa Shevchenka. K., 2006. 23 c. (in Ukrainian).
11. Dreyfus, H.L. (1972). What Computers Can't Do: A Critique of Artificial Reason. New York: Harper & Row, 382 p. (in English).
12. Searle, J.R. (1990). Is the Brain's Mind a Computer Program? // *Scientific American*. No 262(1). 416 p. (in English)
13. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy vid 06.07.2005. v red. zakonu Ukrainy vid 03.10.2017 r. №2147-VIII [Code of Administrative Procedure of Ukraine of July 6, 2005] / Holos Ukrainy vid 28.11.2017 № 221/222. (in Ukrainian)
14. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 2003. №№ 40-44. St.356 (in Ukrainian).
15. Dunia Miatovykh. Dopovid Komisara Rady Yevropy z prav liudyny: "Zakhyst prav liudyny v epokhu shtuchnoho intelektu" [Report of the Council of Europe Commissioner for Human Rights: "Protecting human rights in the age of artificial intelligence"]. Strasburh (Frantsiia) 03 lypnia 2018 r. URL: <https://www.coe.int/tu/web/commissioner/-/safeguarding-human-rights-in-the-era-of-artificial-intelligence#main-content> (in Ukrainian).
16. Asilomar AI Principles. URL: <https://futureoflife.org/ai-principles/> (in English)
17. Spilna Zaiava Ministriv ekonomichnoho rozvytku Derzhav-chleniv G-20 shchodo podalshoho zastosuvannia shtuchnoho intelektu [Joint Statement by the Ministers of Economic Development of the G-20 Member States on the continued use of artificial intelligence]. Tsukobe (Iaponiia). 8 lypnia 2019 roku. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1805849-krayinigi20-pogodili-printsipi-povodzhennya-z-shtuchnim-intelektom> (in Ukrainian).

Надійшла до редакції 31.01.22

O. Zaiarnyi, Dr Sci. (Law), Associate Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

TOWARDS THE ISSUE ON IMPROVING THE PROTECTION OF INFORMATION RIGHTS OF INDIVIDUALS IN RELATIONS CONNECTED WITH THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES

The article examines the peculiarities of the application of methods provided by the legislation of Ukraine to protect the information rights of individuals from violations related to the use of artificial intelligence technologies; the ways to improve these methods taking into account the requirements of European Union law are developed.

The author identifies the legal properties of artificial intelligence technologies, clarifies their impact on the choice of ways to protect the relevant nature of the violated information rights.

The purpose of the article is to study the main areas of improvement of methods aimed at protecting information rights of individuals in the relations connected with the use of artificial intelligence technologies.

The object of the study is public relations, which arise in connection with the use of methods to protect the information rights of individuals, violated by the misuse of artificial intelligence technologies in various spheres of public life.

For this research, general scientific methods of cognition have been used, namely dialectical, system-structural, normal-logical, as well as such special methods as historical, comparative-legal, sociological, etc.

Based on the results of the study, the author proposes a system of special ways to protect the information rights of individuals from violations related to the use of artificial intelligence technologies. The author also analyzes the grounds for their use. In addition, the article proposes the ways to improve the application of general methods of protection of human rights, enshrined in Article 5 of the Code of Administrative Procedure and Article 16 of the Civil Code of Ukraine, taking into account the illegal consequences of artificial intelligence technologies application.

The recommendations on how to improve the legislation of Ukraine, the norms of which determine the mechanism for the protection of information human rights are formulated in the conclusions. In addition, the author has developed some recommendations for the restoration of information rights of individuals who suffer from violations of the use of artificial intelligence technologies.

Keywords: protection of information rights, information offense, information rights, artificial intelligence technologies, individual.